

**उप-प्रमुख जुना चौधरीद्वारा लम्कीचुहा नगरपालिकाको नगरसभाको एघारौँ अधिवेशनमा प्रस्तुत
आ.व. २०८०/०८१ को बजेट**

नगरसभाका अध्यक्ष महोदय,

नगर सभाका सदस्यज्यूहरू,

१. सर्वप्रथम, लम्कीचुहा नगरपालिकाको नगरसभाको एघारौँ अधिवेशनमा हार्दिक स्वागत गर्दछु । लम्कीचुहा नगरपालिकाको यस सम्मानित नगरसभा समक्ष आगामी आ.व. २०८०।०८१ को बार्षिक बजेट अनुमान प्रस्तुत गर्न पाउँदा मलाई अत्यन्त खुशी लागेको छ ।
२. स्थानीय सरकार जनताको सन्निकट सरकार भएकाले यसका लक्ष्य, गन्तव्य तथा उद्देश्यहरू पनि नागरिकको जनजीवन र जनजीविकासंग प्रत्यक्ष जोडिएका हुन्छन । नगरपालिकाको समग्र सेवा प्रवाहलाई अझ प्रभावकारी, पारदर्शी, गुणस्तरिय र जवाफदेही बनाउँदै सुशासनयुक्त विकास प्रशासन मार्फत समुन्नती हासिल गर्नु हामी सबैको साझा संकल्प रहेको छ । यो चुनौती र अवसरलाई गम्भिरतापूर्वक लिदै आगामी आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ को बजेट हामीले निर्वाचनमा जनतासंग गरेका प्रतिबद्धता पुरा गर्ने र हाम्रो नगर हामी आफै बनाउँछौ भन्ने अभियानमा आम नगरवासीको साथ, समर्थन, एकता र सहयोग कायम राखिराख्ने महत्वपूर्ण औजारका रूपमा रहनुपर्छ भन्ने कुरामा विशेष सचेत एवम् सतर्क छु ।
३. यस नगरको सुख, शान्ती, गौरव, गरिमा र समुन्नती हासिल गर्नका लागि हाम्रा प्रयास, प्राथमिकता र प्रतिबद्धताहरू के-कस्ता नीति तथा कार्यक्रम मार्फत निर्देशित रहनेछन भन्ने कुरा हामीले यस गरिमामय सभाको मिति २०८० असार ७ गतेको सम्मानित नगरसभा अधिवेशनबाट स्वीकृत गरि कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमाका आधार तथा प्राथमिकताहरूलाई अनुमोदन गरिसकेका छौँ । नीति तथा कार्यक्रममा अवलम्बन गर्ने भनिएका हाम्रा विकास प्रयासहरूलाई हासिल गर्ने प्रमुख औजारका रूपमा रहने कार्यक्रम योजनागत बजेटलाई सहि गन्तव्यतर्फ दिशानिर्देश गर्नुलाई मैले आफ्नो गहन जिम्मेवारी सम्झेको छु ।

आ.व. २०८०।०८१ को बजेट निर्माणका मुख्य उद्देश्यहरू

- क. पूर्वाधार विकास र विस्तार गर्ने,
- ख. आर्थिक वृद्धि र रोजगारी सिर्जना गर्ने,
- ग. उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने,
- घ. नगरको पहिचान स्थापित हुने खालका गौरवका योजनाहरूको निरन्तरता दिने,
- ङ. कृषिको आधुनिकीकरण, व्यवसायीकरण र यान्त्रीकरण गर्ने,
- च. सुरक्षित, गुणस्तरिय पर्यटन सेवाको विस्तार गर्ने,
- छ. शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाईको क्षेत्रमा गुणस्तरीय सेवाको अभिवृद्धि गर्ने,
- ज. आधुनिक र व्यवस्थित शहरीकरण गर्ने,
- झ. सार्वजनिक सेवाको सुदृढीकरण गर्ने,
- ञ. लक्षित वर्गका मानिसहरूको जीवनस्तरमा गुणात्मक सुधार गर्ने,
- ट. वन तथा वातावरण संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने,

- ठ. ग्रामीण अर्थतन्त्र सुदृढ गर्ने,
- ड. क्रमागत योजनाहरूलाई प्राथमिकतामा राख्ने,
- ढ. रोजगारिका कार्यक्रमहरूलाई विशेष जोड दिने,

आ.व. २०८०।०८१ को बजेटको उद्देश्य हासिल गर्न देहाय अनुसारका नीतिगत कार्यक्रमगत, र प्रक्रियागत प्राथमिकता निर्धारण गरिएको छ ।

- क. आर्थिक विकास र गरिबी न्यूनिकरणमा योगदान पुर्याउने
- ख. निजी, सहकारी, समुदायसंग साझेदारी गर्ने
- ग. राजस्व परिचालनमा योगदान पुर्याउने
- घ. सेवा प्रवाह, संस्थागत विकास र सुशासनको प्रभावकारिता वृद्धि गर्ने
- ड. जनसहभागिता मार्फत स्थानीय स्रोत साधनको अधिकतम परिचालन गर्ने
- च. लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि गर्ने,
- छ. जलवायु परिवर्तन अनुकूल र न्यूनिकरण, वातावरण संरक्षण, विपद व्यवस्थापनको माध्यमबाट दिगो विकासमा योगदान पुर्याउने,
- ज. लम्कीचुहा नगर क्षेत्रका सांस्कृतिहरूको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने,
- झ. विगतमा संचालनमा आएका अधुरा योजनाहरू पुरा गर्ने,
- ञ. न्यायिक समितिलाई प्रभावकारी बनाउने ।

नगरसभाका अध्यक्ष महोदय,

नगर सभाका सदस्यज्यूहरू,

- ४. बजेट भनेको कुनै निश्चित वर्ष वा अवधिका लागि लक्ष्य, गन्तव्य, प्राथमिकता, प्रतिबद्धता, नीति, कार्यनीति सहित वित्तीय स्रोतको सुनिश्चितता पनि हो । मैले यो बजेट तर्जुमा गर्दै गर्दा हाम्रो आय बमोजिम कुशल व्यय हुने गरि यस नगरको समृद्धीतर्फको भविष्य र जनताको विकास प्राप्तिको आकांक्षालाई सम्बोधन गर्न परिणाममुखी बजेट विनियोजन सिद्धान्तलाई आत्मसाथ गरेको छु । नगर अर्थतन्त्रको थप पुँजी निर्माण हुने खर्च र पुजीगत प्राप्ति तर्फ लक्षित आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ को स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रमका आधारमा प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा बजेट विनियोजन हुने व्यवस्था मिलाएको छु ।
- ५. नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरि पेश गरेको आ.व. २०८०।०८१ को आय र व्ययको अनुमान स्वीकृतिको लागि यथार्थ बजेट रकम आय र व्ययको अनुमान गर्नुपूर्व गत आ.व.को यथार्थ आय र व्यय, चालु आर्थिक वर्षको संसोधित आय-व्यय प्रस्तुत गर्न सान्दर्भिक ठानी यस सम्मानीत नगरसभा समक्ष पेश गरेको छु ।
- ६. गत आ.व. २०७८।०७९ को आय तर्फ आन्तरिक स्रोतबाट रु ४ करोड ६९ लाख ६७ हजार ३ सय २६ रुपैया, बाह्य आय (अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण, राजस्व बाडफाँड) बाट ८९ करोड २६ लाख ५० हजार ७ सय ७९ रुपैया र सरी आएको मौज्जात २ करोड ६५ लाख ४० हजार १ सय ३ रुपैया गरि कुल ९६ करोड ६१ लाख ५८

हजार २ सय ९ रुपैया भएको देखिन्छ । यसै गरि व्यय तर्फ कुल ८१ करोड १७ लाख २० हजार ५ सय ६२ रुपैया मध्ये चालु तर्फ ४९ करोड १२ लाख ६४ हजार ३ सय ८८ रुपैया र पुँजीगत तर्फ ३२ करोड ०४ लाख ५६ हजार १ सय ७३ रुपैया रहेको देखिन्छ । कुल खर्च हुन नसकेको बाँकी रकम उक्त आर्थिक वर्षको आगामी आर्थिक वर्षमा सरि गएको र शर्त अनुदान मार्फत फिर्ता गएको देखिन्छ

नगरसभाका अध्यक्ष महोदय

नगर सभाका सदस्यज्यूहरु

अब म चालु आ.व. २०७९।०८० को जेठ मसान्तसम्मको यथार्थ आय-व्ययको संक्षिप्त विवरण प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

७. आ.व. २०७९।०८० को लागि प्रक्षेपित कुल आय १ अर्ब १४ करोड ४४ लाख ३१ हजार ५ सय ५ रुपैया मध्ये ९४ करोड ५८ लाख ४४ हजार २ सय ७९ रुपैया प्राप्त भएको देखिन्छ । जसमध्ये आन्तरिक स्रोतबाट १० करोड २३ लाख ८१ हजार ७ सय ४३ रुपैया र बाह्य स्रोत (अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण, राजश्व बाडफाँड) बाट ८४ करोड ३४ लाख ६२ हजार ५ सय ३६ रुपैया रहेको छ ।
८. यस्तै गरि चालु आ.व. २०७९।०८० को कुल खर्च (व्यय) गत जेठ मसान्तसम्म रु ७१ करोड १२ लाख ६७ हजार ४ सय ४३ रुपैया रहेको छ जुन कुल अनुमानित खर्चको ६२.१५ प्रतिशत हुन आउन्छ । यसैगरि कुल खर्च मध्ये चालु खर्च रु ४५ करोड ९५ लाख ६७ हजार ७४ रुपैया र पुँजीगत खर्च २५ करोड १७ लाख ३ सय ६९ रुपैया रहेको छ । चालु खर्चमा सामाजिक सुरक्षा तर्फको रकम समावेश गरिएको छैन

नगरसभाका अध्यक्ष महोदय

नगर सभाका सदस्यज्यूहरु

अब म आगामी आर्थिक वर्षका लागि प्रस्तावित राजश्व र खर्चको विवरण प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

९. यस नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ का लागि कुल आय ९० करोड २२ लाख हुने अनुमान गरिएको छ भने कुल खर्च तर्फ चालु खर्च ६२ करोड ८८ लाख ५० रहेको छ भने पुँजीगत तर्फ २७ करोड ३३ लाख ५० रहेको छ । कुल आय तथा व्ययको स्रोत र क्षेत्रगत विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

आयतर्फ

क. आन्तरिक आय: रु १२ करोड

ख. राजश्व बाँडफाँड: १७ करोड ४१ लाख ६३ हजार

ग. अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण (नेपाल सरकार): ५२ करोड १३ लाख

घ. अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण (प्रदेश सरकार) : ३ करोड ७३ लाख ८२ हजार

ङ. सरी आएको मौज्दात: ४ करोड ९३ लाख ५५ हजार

च. कुल जम्मा आय- ९० करोड २२ लाख

व्ययतर्फ

क. चालु खर्च : ६२ करोड ८८ लाख ५०

ख. पुँजीगत खर्च : २७ करोड ३३ लाख ५०

ग. कुल जम्मा : ९० करोड २२ लाख

१०. उल्लेखित अनुमानित आय र व्ययको बजेट रकम बराबर हुने गरि विनियोजन गरिएको छु । यसले गर्दा यस नगरपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ बजेट सन्तुलित बजेटको सिद्धान्त अनुसार आ.व. २०८०।०८१ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा आधारित भएर बजेट तर्जुमा भएको व्यहोरा यस सम्मानित नगरसभालाई जानकारी गराएको छु ।

११. क्षेत्रगत कार्यक्रम तर्फ आर्थिक विकास तर्फ कुल बजेट मध्ये १ करोड ८५ लाख विनियोजन गरेको छु, जुन कुल बजेटको २.०५ प्रतिशत हो । यसैगरि सामाजिक विकास तर्फ कुल बजेटमध्ये ११ करोड ५० लाख मात्र विनियोजन गरेको छु, जुन कुल बजेटको १२.७४ प्रतिशत हो । यसैगरि पूर्वाधार विकास तर्फ कुल बजेटमध्ये २६ करोड ९३ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु, जुन कुल बजेटको २९.८५ प्रतिशत हो । यसैगरि सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र तर्फ कुल बजेटमध्ये १ करोड १५ लाख विनियोजन गरेको छु, जुन कुल बजेटको १.२७ प्रतिशत हो यसैगरि कार्यालय संचालन तथा शशर्त चालु तर्फ कुल बजेटको ४८ करोड ७८ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु, जुन कुल बजेटको ५४.०७ प्रतिशत हो ।

१२. आगामी आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ का लागि शिर्षकगत तथा योजनागत व्यय विवरण अनुसूची-१ मा उल्लेख भए बमोजिम हुने गरि विनियोजन गरेको छु ।

१३. खर्च तर्फ योजनागत विस्तृत विवरण नगरसभाबाट पारित भैसके पश्चात सार्वजनिक गरिने छ । व्ययको चालु प्रशासनिक खर्च तर्फ नेपाल सरकारले तोकेको राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूको तलब, सेवा सुविधा र नगरपालिकाले दिएको सेवा सुविधा सोही सरह कायम हुने गरि यस नगरपालिकामा कार्यरत सम्पूर्ण स्थायी, करार, ज्यालादारी कर्मचारीहरूको तलब भत्ता र अन्य सुविधा प्रशासनिक खर्चको शिर्षकमा तलब भत्ता र सुविधाको खर्च रकम उल्लेख गरेको छु । विकास खर्चलाई चालु खर्चमा परिवर्तन गर्न नपाईने, करारमा कार्यरत कर्मचारीहरूको पुनरावलोकन गरि प्रशासनिक खर्च भार घटाउने र खरिद प्रक्रियालाई पारदर्शी बनाउँदै समयमै खरिद कार्य सम्पन्न हुने र आफ्नै आन्तरिक स्रोतले चालु खर्च धान्ने गरि आत्मनिर्भर उन्मुख बजेट कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

नगरसभाका अध्यक्ष महोदय

नगर सभाका सदस्यज्यूहरू

१४. उल्लेखित आय र व्ययको प्रस्तुतीकरणमा चालु आर्थिक वर्षको आय र व्ययको अनुमान भन्दा आगामी आर्थिक वर्ष (२०८०।०८१) को आय र व्ययको अनुमान रकम २४ करोड २२ लाख ३१ हजार ५ सय ५ रुपैयाले घटी

भएको छ साथै नगरपालिकामा कार्यान्वयन हुने तर आय-व्यय (बजेट) पुस्तिकामा समावेश नभएको अनुमानित बजेट रकमको विवरण निम्न बमोजिम रहने व्यहोरा समेत यस सम्मानित नगरसभा समक्ष सादर जानकारी गराएको छु ।

क. सामाजिक सुरक्षा अनुमानित रकम रु. ३१ करोड

ख. सडक बोर्ड नेपाल अनुमानित बजेट रु ६० लाख

ग. लम्कीचुहा नगरपालिकाभित्र कार्यक्षेत्र रहेका संघ संस्थाहरूको बजेट रकम रु. २ करोड ५० लाख

१५. नेपालको संविधानले हामीलाई सुम्पिएका दायित्वहरू र प्रचलित कानून बमोजिम मैले सम्मानित कार्यपालिकाको सर्वसम्मत निर्णय बाट आगामी आ.व. २०८०।०८१ का लागि योजना तथा बजेट तय गरि यस सम्मानित नगरसभा समक्ष प्रस्तुत गरेको छु । प्राथमिकता प्राप्त कार्यक्रम अनुसार बजेट तयार गरेको छु । कार्यक्रम तय गर्दा हाम्रा नीतिहरूलाई मुल आधारको रूपमा लिएको छु । साधन स्रोतको सिमितताले गर्दा उल्लिखित नीतिहरू र नगरबासीहरूले माग गरि पठाएका कार्यक्रमहरू पूर्ण रूपमा आगामी आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ को बजेटले सम्बोधन गर्न नसक्ने हुँदा त्यस्ता कार्यक्रमलाई पछि प्रकाशित हुने रातो किताबमा 'योजना बैंक'का रूपमा प्रकाशित गरि क्रमशः लागु गर्दै जाने प्रतिवद्धता समेत सम्मानित नगरसभा समक्ष प्रेषित गरेको छु।

१६. अव म सम्मानित नगरसभा समक्ष माथि पेश गरेको लम्कीचुहा नगरपालिकाको गत आर्थिक वर्षको यथार्थ आय र व्यय, चालु आर्थिक वर्षको संसोधित आय र व्यय, आगामी आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ को अनुमानित आय र व्ययको विवरण सम्मानित नगरसभामा घनिभुत छलफल भै पारित हुनका लागि प्रस्ताव गर्दछु । साथै, आगामी आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ को प्रस्तावित आर्थिक विधेयक २०८० (आ.व. २०८०।०८१) का लागि प्रस्ताव गरिएको करका दररेटको अनुमान सहितको जम्मा आय रु १६ करोड ९३ लाख ५५ हजार र विनियोजन विधेयक २०८० (आ.व. २०८०।०८१) का लागि प्रस्ताव गरियोस् भनि प्रस्ताव गरेको छु । साथै, यस लम्कीचुहा नगरपालिकाको कार्यान्वयन हुन पेश भएका उल्लिखित दुवै विधेयकहरू (आर्थिक विधेयक २०८० र विनियोजन विधेयक २०८०) छलफल गरि पारित गर्न र आगामी आर्थिक वर्षका लागि ऐनको रूपमा कार्यान्वयन गर्न दुबै विधेयक यस सम्मानित नगरसभा समक्ष प्रस्ताव गरेको छु ।

१७. उल्लेखित नीति, कार्यक्रम तथा बजेट विवरणमा सामान्य भाषिक र अंक गणितिय त्रुटिहरू हुन सक्छन । यसको लागि सम्मानित नगरसभा समक्ष क्षमायाचना गर्दै यदि यसो हुन गएमा सच्याउनका लागि नगरकार्यपालिका मार्फत सम्मानित नगरसभा समक्ष सादर अनुमति मागेको छु । साथै आगामी आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ को योजना तथा बजेट स्वीकृतीको लागि पेश गरेको छु । नगरपालिकाको गत आर्थिक वर्ष २०७९।०८० को यथार्थ आय र व्यय, आगामी आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ कार्यक्रमगत खर्च समर्थनको लागि समेत पेश गरेको छु ।

१८. नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्ने क्रममा सुझाव दिनुहुने नगरकार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरू, विभिन्न विषयगत समितिका संयोजक तथा सदस्यज्यूहरू लगायत विभिन्न क्षेत्रमा विज्ञता प्राप्त ब्यक्तित्व महानुभावहरूलाई

विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । बजेटको सिद्धान्त र प्राथमिकतामा ब्यापक छलफल गरि प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष रुपमा सुझाव दिनुहुने नगर कार्यपालिकाको कार्यालयका सम्पूर्ण कर्मचारी मित्रहरु, विषयगत कार्यालयका प्रमुखहरु तथा प्रतिनिधिहरु, करदाता, उद्यमी, ब्यापारी/व्यवसायी, समाजसेवी, ज्येष्ठ नागरिक, नागरिक समाजका अगुवाहरु, पत्रकार मित्रहरु सबैलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । साथै, हामिले अघि सारेका बजेटका प्राथमिकता प्राप्त कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनमा सहयोग पुऱ्याउन नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, राजनीतिक दल, सम्पूर्ण बुद्धिजीवी एवम प्रबुद्ध वर्गहरु, आम नगरबासी, मतदाता, निजी क्षेत्र, अन्तराष्ट्रिय दातृ समुदाय, नगर कर्मचारी, संचार जगत, नागरिक समाज लगायत स्रोत परिचालन, कानूनी सहायता, प्राविधिक तथा परामर्श क्षेत्रमा क्रियाशील संघसंस्थाहरुलाई साझेदारी र सहकार्यका लागि हार्दिक अनुरोध र अपिल समेत गर्दछु।

धन्यवाद ।

जुना चौधरी

२०८० असार १०